

Sygn. akt VIII U 1278/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2021 r. w Gliwicach

sprawy R. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania R. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 28 września 2020 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1278/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 września 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu R. R. prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15#letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 2009 r.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony wskazywał, że organ rentowy powinien zaliczyć mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od 3 marca 1978 r. do 31 maja 1988 r. w Zakładach (...) w Z. oraz od 11 lutego 2002 r. do 10 grudnia 2007 r. w PHU (...) K. N. w Z., ponieważ w ww. okresach pracował jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony R. R. urodził się (...)

W dniu 2 września 2020 r. ubezpieczony złożył wniosek o prawo do emerytury oraz prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z 28 września 2020 r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w kwocie zaliczkowej od 17 września 2020 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Zaskarżoną decyzją z 28 września 2020 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 2009 r.

(...) Oddział w Z. nie zaliczył ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach żadnego okresu zatrudnienia z uwagi na brak dokumentów potwierdzających pracę w szczególnych warunkach.

W okresie od 17 września 1973 r. do 28 listopada 1974 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) Z. w Z. na stanowisku kierowcy.

Ubezpieczony w okresie od 18 grudnia 1974 r. do 31 maja 1988 r. był zatrudniony w Zakładach (...) w Z. na następujących stanowiskach:

- kierowcy – od 18 grudnia 1974 r. do 30 października 1977 r.,
- mechanika samochodowego – od 1 listopada 1977 r. do 30 września 1981 r.,
- kierowcy – od 1 października 1981 r. do 31 grudnia 1985 r.,
- kierowcy zaopatrzeniowca – od 1 stycznia 1986 r. do 31 maja 1988 r.

Ubezpieczony na początku był kierowcą samochodu marki Ż.. W dniu 3 marca 1978 r. ubezpieczony uzyskał uprawnienie do prowadzenia samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Od tej daty do końca zatrudnienia w Zakładach (...) w Z. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W zakładzie było kilku kierowców i około 10 samochodów ciężarowych. Ubezpieczony jeździł samochodem ciężarowym marki S. oraz autobusem o liczbie miejsc siedzących wynoszącej 50 – w zależności od zleceń z działu inwestycji, socjalnego lub zaopatrzenia. Ubezpieczony rozpoczynał pracę o godzinie 7:00 i pracował do 15:00 lub 16:00, chyba że otrzymywał zlecenia na dłuższą trasę – wtedy musiał wyjeżdżać w nocy. Jeżdżąc S., ubezpieczony przewoził maszyny i urządzenia do różnych zakładów, materiały budowlane na tereny budów (m.in. ośrodka wypoczynkowego w J.) oraz inne materiały, takie jak: blachy, rury, pręty, profile aluminiowe, gazy techniczne, kwasy, rozpuszczalniki, farby, lakiery. Oprócz tego realizował zlecenia z wydziału socjalnego, jeżdżąc S. po produkty spożywcze dla pracowników, m.in.: po jabłka pod W., po ziemniaki do K., po cebulę do U., po słodycze do N., po K. do M.. Ubezpieczony był również kierowcą autobusu o liczbie miejsc wynoszącej 50. Autobusem jeździł w weekendy oraz podczas nieobecności kierowcy autobusu wykonującego przewozy pracownicze. Ubezpieczony prowadząc autobus woził pracowników do pracy, wykonywał kursy wycieczkowe z zakładu pracy, kolonijne. Ubezpieczony nie pracował jako mechanik samochodowy. Pracodawca wskazał jego stanowisko pracy w latach 1977-1981 jako mechanik samochodowy, ponieważ mechanicy otrzymywali wyższą stawkę zaszerogowania.

Razem z ubezpieczonym w Zakładach (...) w Z. pracowały: R. G. (zatrudniona w latach 1977-2001), S. S. (zatrudniona w latach 1975-1995), H. S. (zatrudniona w latach 1973-1996).

W okresie od 1 czerwca 1988 r. do 31 lipca 2000 r. ubezpieczony prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą.

W okresie od 11 lutego 2002 r. do 25 czerwca 2008 r. ubezpieczony był zatrudniony w firmie PHU (...) K. N. w Z. na stanowisku kierowcy, przy czym od 11 grudnia 2007 r. do 6 czerwca 2008 r. pobierał zasiłek chorobowy a od 7 czerwca 2008 r. do 1 czerwca 2009 r. świadczenie rehabilitacyjne. Firma (...) zajmowała się transportem towarów. Firma transportowała towary wyłącznie samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, ponieważ innych nie posiadała. Ubezpieczony w okresie zatrudnienia od 11 lutego 2002 r. do 10 grudnia 2007 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W tym czasie jeździł na terenie całego kraju samochodem ciężarowym marki M. lub ciągnikiem siodłowym z naczepą – są to samochody o masie do 40 ton. Ubezpieczony wykonywał zlecenia bezpośrednio od K. N. lub w ramach spedycji. Kursy trwały zazwyczaj 8-10 godzin. Zazwyczaj przewoził towary w kierunku W..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z (...) S.A. w Z., akt osobowych ubezpieczonego z Zakładów (...) w Z., zeznań świadków R. G., S. S., H. S., K. N. (nagranie z rozprawy z 26 lutego 2021 r. k.30) oraz przesłuchania ubezpieczonego (nagranie z rozprawy z 26 lutego 2021 r. k.30).

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczy uprawnień ubezpieczonego do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie z ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;
- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

- nieuzyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Bezspornie ubezpieczony jest uprawniony do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53). Jednak nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 grudnia 2015 r. sygn. akt III AUa 717/15 (LEX nr 1964970), celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Zauważyć także trzeba, iż skoro zgodnie z art. 23 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 u.e.r.f.u.s. kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem (...) Oddział w Z. w zaskarżonej decyzji z 28 września 2020 r. nie zaliczył ubezpieczonemu żadnego okresu takiej pracy. Organ rentowy nie uwzględnił mu okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w Z. od 3 marca 1978 r. do 31 maja 1988 r. oraz w PHU (...) K. N. w Z. od 11 lutego 2002 r. do 10 grudnia 2007 r. z uwagi na brak dokumentów potwierdzających pracę w szczególnych warunkach.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że ubezpieczony posiada wymagany 15-letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że ubezpieczony pracując w okresie od 3 marca 1978 r. do 31 maja 1988 r. oraz od 11 lutego 2002 r. do 10 grudnia 2007 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w rzeczywistości pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, uznawaną za pracę w szczególnych warunkach.

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadków R. G., S. S., H. S., które pracowały z ubezpieczonym razem w Zakładach (...) i potwierdziły, że ubezpieczony od uzyskania uprawnień do prowadzenia samochodów ciężarowych, tj. od 3 marca 1978 r., do końca zatrudnienia w Zakładach (...) wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego marki S., którego ciężar całkowity przekracza 3,5 tony oraz autobusu o liczbie miejsc siedzących wynoszącej 50. Pracę kierowcy ubezpieczony wykonywał codziennie, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przy czym w tygodniu jeździł zazwyczaj S., natomiast autobus prowadził z reguły w weekendy. Zarówno świadkowie jak i ubezpieczony zaprzeczyli, aby wykonywał on pracę mechanika samochodowego.

Z kolei charakter pracy ubezpieczonego w okresie od 11 lutego 2002 r. do 10 grudnia 2007 r. opisał K. N. – szef odwołującego i właściciel firmy PHU (...) K. N. w Z.. Wskazał on, że jego firma zajmuje się transportem towarów i dysponuje wyłącznie samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, zaś ubezpieczony w ww. okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy takiego samochodu ciężarowego, a konkretnie samochodu ciężarowego marki M. lub ciągnika siodłowego z naczepą, tj. pojazdów o masie do 40 ton.

W ocenie Sądu w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie zachodzą wątpliwości, że odwołujący pracując jako kierowca w Zakładach (...) w Z. od 3 marca 1978 r. do 31 maja 1988 r. oraz w PHU (...) K. N. w Z. od 11 lutego 2002 r. do 10 grudnia 2007 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w Wykazie A, Dziale VIII, poz. 2 (prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów) stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, należało uznać, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 2009 r. legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Wobec faktu, że ubezpieczony spełnił także pozostałe przesłanki uprawniające go do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek